

**Poikkeuksellinen säännöllinen työaika. Ensihoitopalvelu.
Dnro 22/2017, annettu 19.1.2018**

Oikaisuvaatimus hyväksyttiin.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Vireille: 20.11.2017

Oikaisuvaatimuksen kohde:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro LSAVI/414/04.07.02/2017, joka on annettu 20.10.2017.

X:n sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on hakenut Lounais-Suomen aluehallintovirastolta ajaksi 1.10.2017 – 31.12.2019 lupaa poiketa työaikalain (605/1996) 6 §:n säännöksistä. Hakemus on koskenut 68:aa ensihoidon hoito- ja perustason ensihoitajaa ja heidän sijaisiaan P, R, S, T, U ja V toimipisteissä.

Lupaa on haettu työajan järjestämiseksi seuraavasti:

- 1) Säännöllinen työaika on keskimäärin 42 tuntia viikossa 12 viikon tasoittumisjaksolla.
- 2) Palvelusvuoron pituus on enintään 24 tuntia, joka kokonaisuudessaan lasketaan työajaksi. 24 tunnin palvelusvuoro on kokonaisuudessaan aika ajoitin tehtävää hälytysluonteista työtä, jossa aktiivivaikeuksia on enintään 12 tuntia.
- 3) 24 tunnin palvelusvuoron aikana suoritetaan varsinaisten ensihoidotehtävien, jotka käsittävät äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellistä hoitoa ja kuljettamista. Niiden ohella suoritetaan tarpeelliset kaluston huoltoon ja koulutukseen liittyvät tehtävät sekä hälytystehtävät muille sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille ja viranomaisille sekä virkaavun antaminen niiden vastuulla olevien tehtävien suorittamiseksi kohdan 2 mukaisesti.
- 4) Ylityötä on työnantajan aloitteesta työvuoron lisäksi tehty työtä, jolloin kahdesta ensimmäisestä tunnista maksetaan 50 %:lla korotettu ja seuraavista tunneista 100 %:lla korotettu palkka.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on hylännyt X:n sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hakemuksen.

Päätöksen perustelujen mukaan vuorotyötä tekevän henkilöstön osalta työ on lähtökohdiltaan työaikalain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua työtä. Lisäselvityksenä saaduista työaikaraporteista kävi kuitenkin ilmi, että luvan piiriin haettujen toimipisteiden henkilökunta tekee työtä lähes keskeytyksettä ainakin kello 8 – 20 välisenä aikana. Työn säännönmukaisuuden ja siihen käytettävän ajan pituuden vuoksi, sitä ei voida pitää vain aika ajoitin työvuorojen kuluessa suoritettavana. Työnantaja ei ole esittänyt selvitystä siitä, miten päiväaikana tehtävän työn sidonnaisuus muuttuisi uuden luvan

mukaisen työaikamuodon jälkeen. Raporttien mukaan työtä tehdään yöaikaan pääosin vain aika ajoin. Luvan myöntäminen edellyttää kuitenkin sitä, että työ on koko vuorokauden aikana vain aika ajoin suoritettavaa.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:

X:n sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on pyytänyt oikaisemaan Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätöstä ja myöntämään luvan teettää työaikalain 14 §:n 1 momentin mukaista poikkeuksellista säännöllistä työaikaa hakemuksen mukaan.

Perusteluina päätöksen kumoamiselle sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vetoaa ensinnäkin työneuvoston samanlaisessa asiassa antamaan päätökseen dnro 2/2017. Toiseksi se tuo esille aluehallintoviraston riittämättömän selvityksen asiassa. Edelleen kuntayhtymä korostaa, että tulevaan aikaan ulottuvaa hakemusta ei voida hylätä käyttäen perusteena sitä edeltävänä aikana toteutuneita tapahtumia. Lisäksi asiassa on otettava huomioon hallintolain (434/2003) 6 §:n mukainen oikeutettu odotus siitä, että asia ratkaistaan samalla tavoin kuin aiemmassa ratkaisukäytännössä.

Asianosaisen kuuleminen:

Super ry:n pääluottamusmies on puoltanut hakemusta. Tehy ry:n ja JHL ry:n pääluottamusmiehet ovat puoltaneet hakemusta vain osittain. Molempien mukaan viikkotyöajan nostaminen 42 tuntiin ei ole perusteltua ilman palkkakompensaatiota. Oikaisuvaatimusvaiheessa kuntayhtymä on ilmoittanut, että ensihoitajien edustus on muuttunut 12.6.2017 jälkeen ja tällä hetkellä suurin osa ensihoitajista on järjestäytynyt SPAL ry:hyn. Oikaisuvaatimuksen liitteenä on toimitettu SPAL ry:n pääluottamusmiehen (A) lausunto, jossa työnantajan oikaisuvaatimusta puolletaan. Työneuvosto ei ole enää kuullut Super ry:n, Tehy ry:n ja JHL ry:n edustajia.

Työneuvoston päätös:

Oikaisuvaatimus hyväksyttiin ja Lounais-Suomen aluehallintoviraston vastuualueen 20.10.2017 antama päätös LSAVI/414/04.07.02/2017 kumottiin.

X:n sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle myönnettiin lupa järjestää P, R, S, T, U ja V toimipisteiden ensihoidon perus- ja hoitotason ensihoitajien ja heidän sijaistensa (68 työntekijää) työaika seuraavasti:

- 1) Säännöllinen työaika on keskimäärin 42 tuntia viikossa 12 viikon tasoittumisjaksolla.
- 2) Palvelusvuoron pituus on enintään 24 tuntia, joka kokonaisuudessaan lasketaan työajaksi. 24 tunnin palvelusvuoro on kokonaisuudessaan aika ajoin tehtävää hälytysluonteista työtä, jossa tehokasta työaikaa on enintään 12 tuntia.

- 3) 24 tunnin palvelusvuoron aikana suoritetaan varsinaisten ensihoitotehtävien, jotka käsittävät äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellistä hoitoa ja kuljettamista. Sen ohella voidaan teettää tarpeelliset kaluston huoltoon ja koulutukseen liittyvät tehtävät sekä hälytystehtävät muille sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille ja viranomaisille sekä virkaavun antaminen niiden vastuulla olevien tehtävien suorittamiseksi niin, että lupaehtoa 2 noudatetaan.
- 4) Ylityötä on työnantajan aloitteesta palvelusvuoron lisäksi tehty työ, jolloin kahdesta ensimmäisestä tunnista maksetaan 50 %:lla korotettu ja seuraavista tunneista 100 %:lla korotettu palkka.

Lupa on voimassa 1.2.2018 – 31.12.2019. Lupa ei ole voimassa, jos työ on järjestetty jaksotyölle ominaiseen tapaan niin, että työntekijöillä on pituudeltaan ja vuorokautiselta sijoittelultaan vaihtelevia työvuoroja tai jos työ ei ole laadultaan pääosin työaikalain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua aika ajoin palvelusvuoron aikana suoritettavaa.

Päätöksen perustelut:

Työaikalain (605/1996) 6 §:n mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa. Saman lain 14 §:n (1518/2009) 1 momentissa on kuitenkin säädetty mahdollisuudesta poiketa näistä rajoituksista aluehallintoviraston myöntämällä luvalla. Poikkeuslupa voidaan myöntää, jos työ on laadultaan sellaista, että sitä suoritetaan vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön. Poikkeusluvan myöntämisen on perustuttava objektiivisesti arvioitavaan työn laatuun. Kuten aluehallintovirastokin on päätöksessään katsonut, on ensihoitajien työ lähtökohtaisesti - ja ainakin yöaikaan - työaikalain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua vain aika ajoin eli satunnaisesti työvuoron aikana suoritettavaa työtä.

Poikkeusluvan myöntäminen työaikalain 14 §:n 1 momentin perusteella edellyttää, että työ on laadultaan päivystysluonteista, eli sitä tehdään työ- tai palvelusvuoron aikana kutsujen, hälytysten tai muiden vastaavien perusteella satunnaisesti tarpeen ilmetessä. Mainittu työn laatu on yleensä selvittävissä tarkastelemalla työn määrää ja suorittamisen tapaa luvan hakemisen tai sitä edeltävänä aikana. Kysymys on hoito- ja perustason ensihoitotyöstä, joka siis sellaisenaan on lähtökohtaisesti laadultaan aika ajoin suoritettavaa. Nyt käsillä olevassa tapauksessa on hakemusvaiheessa tullut

kuitenkin ilmi, että työtä on suoritettu lähes keskeytyksettä kello 8 - 20 välisenä aikana, eikä työ näin ollen ole aluehallintoviraston mukaan ollut koko työvuoron aikana vain aika ajoin suoritettavaa.

Edellä kerrotun selvityksen mukaan työtä on tehty hakemusvaiheessa kahdessa vuorossa eikä poikkeuslupahakemuksen ehtojen mukaisella tavalla. Työnantaja on työneuvostolle tekemässään oikaisuvaatimuksessa kuitenkin selvittänyt, että työhön sidonnaisuus tulee muuttumaan luvan myöntämisen jälkeen. Työneuvosto toistaa sen aikaisemmassa ratkaisukäytännössä esille tulleen näkemyksen, jonka mukaan ennen luvan voimassaoloa toteutetut työaikajärjestelyt eivät sellaisenaan poista mahdollisuutta luvan saantiin. Työnantaja voi siis vasta luvan saatuaan ryhtyä toteuttamaan sen mukaiset järjestelyt. Se, että ensihoitajilla on ennen luvan myöntämistä teetetty myös työtä, joka ei aluehallintoviraston mukaan ole ollut aika ajoin suoritettavaa, ei siis sellaisenaan ole este luvan myöntämiselle.

Poikkeuslupa voidaan kuitenkin myöntää – työaikalain 14 §:n otsikostakin ilmenevin tavoin – vain säännöllisen työajan järjestämistä varten. Jos luvan piirissä olevilla työntekijöillä jatkuvasti teetetään siinä myönnettyä lyhyempiä työvuoroja tai muuta kuin aika ajoin suoritettavaa työtä, ei työnantajalla voida katsoa olevan tarvetta lupaun. Luvan myöntämisen jälkeen työnantajan on toteutettava järjestelyt, jossa laadultaan aika ajoin tehtävää työtä myös käytännössä suoritetaan pääosin vain satunnaisesti palvelusvuoron aikana eikä työ saa olla järjestetty jaksotyön tapaan.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 10 §:n (1527/2009) 3 momentin nojalla peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Työsuojeluviranomaisten asiana on valvoa lupaehtojen noudattamista ja mahdollinen luvan rikkominen voi johtaa sen peruuttamiseen.

Poikkeuslupa ei oikeuta poikkeamaan mahdollisista työtä koskevista työehtosopimusmääräyksistä.

Sovelletut lainkohdat:

Työaikalain (604/1996) 14 §:n (1518/2009) 1 momentti.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Pärnäsen, jäsenten Meklin, Niittylä ja Romo sekä varajäsen Virtanen mielipiteeseen.